

František Kýr vynikal již v době svého mládí v rodné Strážnici jako výrazná osobnost kulturně-společenského a sportovního života jihomoravského regionu. Svou společenskou angažovanost a přirozený smysl pro „fair play“ si udržoval po celý svůj život – aktivní v obecně prospěšném občanském životě i ve sportu zůstal až do svého stáří. Jeho osobní a rodinný život však těžce poznamenala rasová perzekuce během druhé světové války.

František se narodil 24. října 1914 manželům Kýrovým – Františkovi a Anně (rozené Danielové) jako druhý nejstarší syn. Vychodil národní školu v nedalekém Petrově a jednu třídu měšťanské školy ve Strážnici. Po předčasné smrti otce vypomáhal matce se zajištěním obživy mladších sourozenců, nemohl tedy jít dále do učení – a začal v té době pracovat jako nádeník. Později se oženil s Marií Kýrovou, se kterou měli dvě děti. V té době František pracoval se svým tchánem jako klempíř a pokrývač. Velkou zálibou mladého Františka byl fotbal, který hrál za SK Petrov. Zároveň se nadšeně věnoval vedení strážnického ochotnického spolku „Cigánská omladina“. Jako režisér divadla místních romských hereckých talentů uvedl několik divadelních her, je autorem hry „Matčin odkaz“ – tuto hru uváděla „Cigánská omladina“ navzdory tísní válečných událostí v roce 1942, která na Romy postupně doléhala v celé okupované Evropě.

Zátah protektorátní kriminální policie na obyvatele strážnické romské kolonie uťal 15. března 1943 všechny optimistické vyhlídky na konec válečné bídy a utrpení. Tak jako většina strážnických Romů byl František Kýr se svou manželkou a oběma jejich dětmi nuceně transportován nejprve do Olomouce a odtud do koncentračního tábora Osvětim, kde, jak sám píše: „Prožil...dá-li se to nazvat životem... tři a půl roku. Jako zázrakem jsem přežil ještě s deseti kamarády – Romy... Žel, jako většina jiných dětí, nepřežily Osvětim ani moje dvě děti, šestiletá dcerka a osmiletý čavo... Vzpomínám, že když Němci vyhrávali bitvy, rozdávali dětem mléko, chleba, ba i máslo – ale když byli poráženi, prováděli sčítání Romů a pak na apelplatze dospělí i děti za mrazu do vysílení a omrznutí museli stát v pozoru. A to vše v noci, za bití a kopání... Nelze se divit, že statný chlap po roce podobného trýznění vážil do 40 kilogramů. Rasismus z nás udělal pouhé číslo, které jsme museli kdykoli umět odříkat německy, jinak nás čekalo dvacet pět ran holí nebo kabelem.... Mohl bych o tom ještě mnoho psát, ale je to těžké a bolestné vzpomínat.“

Mezi přeživšími strážnickými Romy se nakonec František Kýr z koncentračních táborů po válce vrátil, stejně jako jeho žena Marie. Po válce manželé Kýrovi bydleli opět ve Strážnici a František Kýr se živil jako dělník, zootechnik, slévač a zámečník. V letech 1953–1955 sloužil ve Veselí nad Moravou u Sboru národní bezpečnosti (SNB) – tehdejší československé policie. I po válce se amatérsky věnoval divadlu a milovanému fotbalu se věnoval také – jako rozhodčí. V letech 1969–1973 se plně zapojil do práce ve Svazu Cikánů-Romů (SCR). Spolu s Josefem Jelínkem (viz jeho medailon) pracoval v Komisi bývalých vězňů koncentračních výborů při Ústředním výboru SCR, která systematicky jednak odhalovala skutečný rozsah genocidy Romů za druhé světové války, tak také pomáhala bývalým vězňům a pozůstalým po zavražděných Romech dosáhnout alespoň určitého odškodnění. Zasloužila se také o uspořádání historicky prvního veřejného pietního shromáždění k uctění památky romským obětem druhé světové války, které se konalo v březnu roku 1972 na Žalově v Hodoníně u Kunštátu.

František Kýr zemřel v roce 1985.